

ישיבת מיר
YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

פרשת תצוה - זכור
פורים תשפ"ו

זמני כניסת ויציאת השבת

18:13	17:00	ירושלים
18:14	17:17	בני ברק
18:55	17:47	ציריך
18:50	17:20	וינה
19:13	18:01	אנטוורפן
19:20	18:02	פריז
18:25	17:22	לונדון

לראות

את הקולות

אחד מבני החבורה משתף ברשמי קודש אישיים מהיכל הארנה, ומכניס את הקורא אל תוככי פלטין המלך בו התאחדו רבבת עמלי תורה.

הרב מ. גלינסקי

הייתי שם...

בכיכר זוויל, יום רביעי בבוקר, ערב המעמד האדיר: למרגלות ההר, הר בית ישראל, ההר שמבטא את המשכיות מעמד הר סיני ומסירת התורה מדור לדור.

ראיתי את אלפי האברכים שיורדים בבוקרו של יום לסדר א' כמו בכל יום. כן, כאילו כל ההמולה, הארגון והאוטובוסים - אינם נוגעים אליהם כלל. מה ללומדי 'תקפו כהן' או חנ"ג, מלאכות שבת או חושן משפט - לארגון אירועים...

ממהרים היו האברכים להימלט לאוהלה של תורה, עסוקים בעיונה, בשידודי מערכות, בדיני מקוואות ונגעים, שומרים, ונ"ט בר נ"ט. ואם תימצו לומר, זו הייתה ההכנה הטובה ביותר לאירוע, כי זוהי בעצם מהותו של הערב: לייקר את אלו שאין להם בעולמם אלא ארבע אמות של הלכה. להעריך את מה שהורגלנו לראות כאילו הוא דבר מובן מאליו, לראות את אלו שפרקו מעל צווארם את עול חשבונות הרבים ושקועים הם בחשבונות הש"ס.

בית מדרש

הנה הפשטתם צורת השיבה, וקלטתם רוח ורצון השיבה, ובזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח השיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתי הישיבה"

(ספר המשנה וה"צ רבי ירוחם ליבוביץ
צוקל סמיר)

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 616

מעמר
מלכות התורה ישיבת מיר
באנו לקבל את כל אגפיה וסניפיה
4 אדר תשפ"ו

רשמי הוד מהמעמד ההיסטורי של ממלכת התורה של ישיבת מיר המעטירה בפעם הראשונה בהיסטוריה: רבבת עמלי 'אם הישיבות' על כל אגפיה וסניפיה, התאחדו תחת קורת גג אחת למעמד נורא הוד של אהבת תורה וקידוש השם, בראשות מרגן ורבנן מאורי הדור וראשי הישיבה שליט"א

חוברת מיוחדת של משאות גדולי התורה רבותינו שליט"א והמדראות מהמעמד הכביר "מלכי רבנן" ייצא לאור א"ה לקראת ראש חודש ניסן החוברת תצא לאור א"ה בלשון הקודש ובשפת האנגלית היו נכונים

וזה בישורן מלך בהתאסף ראשי עם

היית שם...

בבנין 'ארנה':

ראיתי, דמעת, רקדתי והתרגשתי לראות את אלפי האברכים שמבטאים, כל אחד בדרכו, את המשכיות התורה מדור לדור. אותם אברכים פשוטי מראה, שכמו לא מבינים מה ההתרגשות הגדולה לראות אברכים שעושים את המוטל עליהם לקיים את העולם... אבל באמת, לולי האי יומא דקא גרים, כמה אינשי איכא בשוקא... שבו התגדלתי והתרוממתי...

לא היה זה 'אירוע' ולא 'הופעה'... אלא 'מעמד'. בבחינת אנשי המעמד - שעליהם עומד העולם... לכמה שעות הפך ההיכל לבית מדרש המקבץ בתוכו מאות בתי מדרש וחדרי שיעורים של ישיבת מיר... בית מדרש הכולל בתוכו את כל הש"ס, בעיני ובבקיאות. הנה ניצבים הם לומדי ברכות, יד ביד עם לומדי עומק הלכות שבת ואנשי עירובין, יחד עם לומדי פסחים, וביצע השני מפזזים לכבודה של תורה צעירי חמד, אולי אינם דוברי עברית, אבל שקועים הם עד צוואר בעיונה של מסכת בבא מציעא...

ומהצד השני אברכים שכבר זה להם העשור השישי בישיבה, לומדי מקוואות ונגעים, פרה ואהלות, כשעל ידם ניצבים נכדיהם - אברכים צעירים השקועים בעומק עיונה של מסכת חולין, לומדי ההלכה, מהלכות ברכות ועד לומדי יורה דעה, חו"מ ואבהע"ז, חבוקים הם כאיש אחד בלב אחד עם לומדי הדף היומי ומסיימי הש"ס...

עוצם אני את עיני והנה רואה אני מגילה עפה... רבבות דפי הש"ס, השו"ע והרמב"ם מרקדים הם, נגיל ונשיש בזאת התורה... בזאת לומדי התורה... כי אורייתא קב"ה וישראל חד הוא... וביצע למעלה עומדים הם חבוקים כאילו בני משפחה אחת, זה אוהז בקצות וזה בהרגש עמוק של 'השפת אמת' והבני יששכר, כולנו בני איש אחד נחנו...

והנה ספרי התורה יוצאים הם לרחובות של עיר גדולי הדור שהטריחו עצמם לרומם קרנה של תורה... משמיעים דברים חוצבים בשבחם של עמלי התורה, מקיימי העולם, וכל העם רואים את הקולות, קול ה' בכוח.

ומרן ראש הישיבה שליט"א מרעיף טללי אהבה. "אם ייתן איש כל הון ביתו באהבה שאוהב את בני הישיבה ובני התורה...". אינו פוסח על גילויי האהבה לכל בית מדרש בסגנונו הוא... תורה ניתנה לא רק לבני ארץ ישראל, ומורנו שליט"א נוהג בהם עין טובה: וזה מצרפת והשני מאנגליה, זה בלבוש חסידי וזה בכתונת הפסים - כולנו בני איש אחד נחנו... קול ה' בהדר.

'באר חפרוה שרים', ויתכן מאוד שלא פיללו כמה נהרות של מים יצאו ממנה... אותם מים שאינם אלא תורה שעומדים ומבזים את הבחינה של 'ישאו נהרות קולם', אותו 'קול ענות חלושה' כהגדרתו הטהורה של מורנו ר' אשר שליט"א, אותו הקול שמנסה למצוא

בפעם הראשונה בהיסטוריה, רבבת עמלי התורה דישיבתנו הקדושה התכנסו בפלטיין אחד של מלך אחד לערב אחד של קדושה. מערכת "בית המדרש" משרטטת בקווים קצרים את רשמי המעמד הפועם, מהלילה בו הוכתרו עשרת אלפים אברכים ובחורים בכתרה של תורה

מנחה המעמד הרב רבי שמריהו יוסף פינקל שליט"א

הישיבה על ליבו במסירות נפש, ורוחו הפלאית כמו ריחפה מעל ההיכל כולו.

וסיים באמירת 'מומור לתודה' להנהלת משרד הישיבה על נאמנותם ועבודתם המסורה יומם ולילה למען המעמד, ול'שלוחי דרבנן' המסייעים לישיבה, ח"כ הרב משה גפני, הרב אליעזר ראובברג, וראש העיר מר משה ליאון שעומדים לימין הישיבה למען עמלי התורה."

כניסת מרגן ראשי הישיבה שליט"א

רטט של קדושה חלף בקהל הרבבות עת נפתחו השערים לכניסתם של רבותינו מאורי האומה, מרגן ראשי הישיבה שליט"א. באחת, כאיש אחד בלב אחד, נעמדו עשרת אלפים עמלי התורה על רגליהם. היכל הענק רעד למשמע שירת הכבוד האדירה והמרטיטה שבקעה מליבותיהם הבווערים, שירה של כבוד התורה

היכל הפיס 'ארנה' עוד לא ראה מראה נורא הוד כזה מיום היווסדו. בפעם הראשונה בהיסטוריה התכנסו כל לומדי ישיבת מיר, על כל אגפיה וסניפיה בכל המקומות, תחת קורת גג אחת, כשכולם מתאחדים לכבוד התורה ולומדיה.

המעמד הנשגב נפתח באווירה מרוממת של קבלת עול מלכות שמים בתפילה ערבית רבוב עם.

מיד לאחר התפילה, נטל את שרביט הפתיחה הגאון רבי שמריהו פינקל שליט"א. קולו רעד מהתרגשות עת העלה על נס את כל תלמידי הישיבה, שכל שאיפתם היא אך ורק להגות בתורה בין כותלי הישיבה הקדושה. בדבריו שילב יסוד נורא מדבריו של מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואויץ זצוק"ל (בספרו 'דעת תורה' פר' שלח), על גדלותם העצומה של בני הישיבות בדורות האחרונים. הוא ציין כי בחשכה הנוראה של ימינו, עצם המסירות של בן הישיבה לבוא ממרחקים ולהתייגע בתורה מתוך קשיים, הופכת אותו לגדול כל כך עד שכל "אנחה אחת בדורנו יכולה לפעול למעלה ראש". בהמשך לכה, ציין בהתרגשות כי ישיבת מיר מונה כיום יותר מרבבה של לומדי תורה כן ירבו, וקרא עליהם את הפסוק "שובה ה' רבבות אלפי ישראל".

מול הים האנושי, העלה את זכרו הטהור של אביו, מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל, אשר נשא את

מורנו ראש הישיבה שליט"א

גאון ישראל מרן הגאון רבי דב לנדו שליט"א

האנושי של עמלי התורה, זעק מעומק ליבו: "בזכותם אנחנו קיימים! אתם עמוד האש המאיר את העולם!".

מיד לאחר מכן, בירת הכבוד הראויה, הזמין את מורנו הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א, מפארי גידולי הישיבה ושריד לדור דעה, המרביץ בה תורה ויראה עשרות בשנים, לשאת את דברי החיזוק.

דממה של כבוד השתררה בהיכל עת פתח הגר"י שליט"א את משאו. ניכר היה כי התרגשות עצומה אופפת אותו לנוכח המראה הנורא של כלל בני הישיבה הקדושה, שהתכנסו יחד לכבודה של תורה, בקולו המהדהד, שחדר לכל לב, פנה אל ההמונים וטבע את המושג שהפך למוטיב המרכזי של הלילה כולו: "אתם, בני הישיבה, נוהגים בגינוני מלכות! בני מלכים אתם, שולטים אתם, ואיש לא יוכל אי

הרבבות עם הופעת פני קדשו של מרן גאון ישראל, רבינו הגר"ד לנדו שליט"א. שאון אדיר של שירת "ימים על ימי מלך תוסין" הרעיד את יציעי הארנה, כשעשרת אלפים בני התורה מקבלים את פניו בהדרת מלך ובהכנעה עצומה לכבודה של תורה.

משא המרכזי של מורנו ראש הישיבה

לאחר שוך השירה, נטל את רשות הדיבור מנחה המעמד, כשהוא מזמין בהדרת קודש את מורנו ראש הישיבה, הגאון הגדול רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א, הנושא על לוח ליבו את משא העם, בחורים ואברכים כאחד, ביותר ממאתים חבורות בהיכלי הישיבה הקדושה.

בקול נרגש וחנוק מדמעות, פתח ראש הישיבה וקרא: "שאי סביב עיניך וראי, כולם נקבצו באו לך!". הוא הביט בים האנושי שלפניו ואמה: "בהתאסף ראשי עם, רבותינו ראשי הישיבה, מרביצי התורה ותומכיה, ואחרונים חביבים - תלמידי הישיבה, מלכי רבנן!" הוא ציין בהתרגשות כי נוכחים עמנו כל רבותינו ראשי הישיבה שיסדו את מקום התורה העצום הזה, וקבע פסק חד וברור: "תלמידי החכמים הם המלכים! הבחורים והאברכים היושבים כאן הם המלכים השולטים בכל הארץ!".

בדבריו, המשיל את המעמד לכרם ביבנה; שם היו יושבים שורות שורות של תלמידי חכמים, ממש כשיבתנו הקדושה בה עמלים בכל חלקי התורה, מזרעים ועד טהרות. או אז, ציטט את אמרתו המפורסמת של זקנו, מרן ראש

שהדהדה מסוף העולם ועד סופו.

בפתיחת המעמד כובד ראש ישיבת מיר ברכפלד, הגאון רבי נועם יצחק אלון שליט"א, בקול חצוב מלהבות עורר את הלבבות, עת קרא פסוק בפסוק את המזמור "שיר למעלות אשא עיני אל ההרים". עשרת אלפים הקולות שענו לעומתו בהברה אדירה, התלכדו לזעקה אחת שקרעה את שערי השמים, תפילה זכה של רבבת לומדים.

שלשלת של זהב - קורותיה של ממלכת התורה

עין לא נותרה יבשה עת הוקרנו על פני ההיכל כולו פרקי הוד מרוממים, המגוללים את מסכת קורותיה של 'אם הישיבות' לדורותיה. חוליה אחר חוליה נשזרה ההיסטוריה המפוארת בשירת רגש עילאית שעלתה מגרונם של בעלי המנגנים - הר"ר ישראל אדלה, הר"ר בן ציון שטיין, בוגר הישיבה הר"ר ברוך לוי, והר"ר זאנוויל ויינברגר.

בנעימה שהרטיטה את הנימים, שילבו האמנים את קולותיהם עם מראות החיים המפכים מכל היכלי בתי המדרשות של הישיבה בארץ הקודש, כשהם מחברים בחוש של חסד את העבר המפואר אל ההווה הנוער באש של תורה.

שאו עיניכם וראו! כולכם מלכים!

אל דוכן הנואמים ניגש מנחה המעמד, פה מפיק מרגליות, המגיד מישרים הרה"ג רבי שלמה מילר שליט"א. בקול רווי התרגשות הפליא בשבחם של רבבות תלמידי הישיבה, וכשהוא פונה היישר אל הים

מנחה המעמד הרה"ג ר' שלמה מילר

פעם לשלוט בכם!". כשהוא מביט על פני ההיכל המלא מפה לפה, הרים את קולו וקרא בהתלהבות קודש: "שאו עיניכם וראו! כולכם מלכים! כל אחד ואחד מכם צריך להרגיש את עצמו כמלך - לא רק כמליצה וכמדרשו, אלא כפשוטו ממש!". [המשא

המלא להלן בעמ' ד]

הופעת פני קדשו של מרן גאון ישראל

פסגת ההתרוממות של המעמד נרשמה עת נכנסו אל ההיכל בזה אחר זה גדולי וזקני הדור שליט"א. רטט של חרדת קודש עבר כזרם חשמלי בקרב קהל

פירצה בתוך ענני הכבוד השוכנים תדיר על מצב וממלכת התורה.

הייתי שם... אבל הייתי לאיש אחר... מאיש למלך עטוף בגינוני מלכות, השולט על רצונותיו - כהגדרתו הנפלאה של מורנו ר' יצחק שליט"א, שמהווה בעצמותו חפצא של צ' שנות מיה...

קורות בתנו ארזים, וגם קורותיו של היכל ה'ארנה' כמו תמהים הם, מי הם אותם בני התורה המאושרים יותר מעשירי תבל. 'הכוני פצעוני... מה תגידו לו... מבאר הגאון רבי אפרים וואקסמן שליט"א "שחולת אהבה אני...". כי גילוי האהבה המסותרת, המביא לקבלת התורה מאהבה, הוא דייקא הלימוד מתוך הקושי.

ואף שמו של האולם 'ארנה' מקבל את עדנתו בחריפותו של מורנו המשגיח שליט"א... כי כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל עמלי התורה, ובכלל זה גם שמות המקומות שזכו לקבל מעט מאור התורה.

הייתי שם, ועודני שם... כי מי שהיה שם אדם אחר הוא... דרגה אחרת של 'א-מירער בן תורה' כדברי ראש הישיבה שליט"א. הנותנת לו מלכות ותיקור דין... מלכי רבנן.

שליט"א לומר את הקדיש בנוסח חסידי, וציטט את דברי מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל: "אף שיש שינויי נוסחאות בין 'הודו' ל'ברוך שאמר', כולם משתווים כשהם מגיעים ל'יהי כבוד ה' לעולם!'. בלהבת אש הסביר כי המעמד הזה הוא תמצית קידוש השם, שצריך ללוות את האדם כל ימי חייו.

שאגת ה"אמן יהא שמה רבא" שבקעה מגרונם של עשרת אלפים עמלי התורה בדרגה אחת של התעלות, הרעידה את אמות הסיפים.

כבוד התורה וריקודי השמחה

הדרת כבוד מיוחדת הורגשה עם בואו של חבר מועצת חכמי התורה, הגאון הגדול **רבי אברהם סלים** שליט"א, ראש ישיבת 'מאור התורה', שפיאר בנוכחותו את בימת המזרח והוסף נדבך של אחדות לתפארת הישיבה.

עם סיום המשאות, התפרצה שמחת התורה בעוצמה שאין לה אח ורע. ההיכל כולו הפך לים של רוקדים, עת רבת בני הישיבה יצאו במחולות של דבקות ואהבת תורה יוקדת. במשך דקות ארוכות, כשהידיים שלובות והלכבות מאוחדים, ריקדו "מלכי רבנן" לכבודה של תורה, ברגעים של פשיטת הגשמיות והתעלות רוחנית שתיחרת בלב המשתתפים לעד.

"ותלבש מלכות" - משא ההוד של הגאון רבי אפרים וקסמן

ברוב הדר והתרגשות, קיבל המנחה את פני אורח הכבוד, 'פוס ממלל רברבן', הגאון **רבי אפרים וקסמן** שליט"א, ראש ישיבת 'מאור יצחק' במונס, אשר הטריח את עצמו ובא במיוחד מארה"ב הרחוקה כדי להשתתף במעמד ההיסטורי. בלהבת אש, פתח הדרשן הדגול במשאו המרטיט על עטרת תפארתם של עמלי התורה.

בעלי המנגנים, הר"ר ישראל אדלה, בוגר הישיבה הר"ר ברוך לוין, הר"ר בן ציון שטיין והר"ר זאנוויל ויינברג. קולותיהם השתלבו בהרמוניה עם מצגת הוד מרהיבה, שהקרינה על פני מסכי הענק מראות קודש מכל היכלי בתי המדרשות של הישיבה.

התרגשות מיוחדת אחזה בקהל עת נשזרו במצגת תיאורים חיים ופועמים מפייהם של בני הישיבה עצמם. הללו שיתפו ברטט ובגילוי לב על עמל התורה הפורה, על ההתמדה הבלתי פוסקת, ועל ההרגשה המרוממת והמיוחדת של להיות חלק מ"משפחת מיר" הגדולה. מעל הכול, ריחפה התחושה המאחדת והאדירה שהורגשה היטב באוויר - עת רבבה של לומדים, מכל העדות והגילים, יושבים יחד ומעידים כי כולם שותים בצמא מאותה באר מים חיים של 'ממלכת מיר'.

"ישיבה של כלנו" - משא המשגיח הגה"צ רבי דן סגל

הגאון רבי אפרים וקסמן שליט"א

ברגשי קודש עלאיים קיבלו קהל הרבבות את פני מרן המשגיח, הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, אשר השמיע דברי מוסר חוצבים והתעוררות לימים אלו. בדבריו, שחדרו עמוק אל הלבבות, טבע המשגיח הגדרה מכוננת: **"ישיבת מיר אינה רק ישיבה פרטית, היא הישיבה של כולנו!"** המשגיח הרחיב בחיבה היתירה השמורה לישיבה זו, הפותחת את שעריה לכל מבקש תורה, וקרא לחזק את עמודי התווך של הממלכה שהיא נחלת הכלל. את דבריו חתם בברכה נרגשת כי נזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

סיום הש"ס המרכזי

רגעי השיא של הלילה הגיעו עם עריכת סיום הש"ס המרכזי. בכבוד ובהוקרה כובד הגאון **רבי נחמן ליבוביץ שליט"א** בעריכת הסיום, ולאחריו נשא את ה'הדרן' המרטיט הגאון **רבי בנימין קרליבך שליט"א**, שקולו הדהד בחלל ההיכל וסיכם את אלפי דפי הגמרא שנלמדו בעמל וביגיעה.

לפני אמירת הקדיש, נשא הגה"צ **רבי נחמן ביזרמן** שליט"א דברי התעוררות קצרים ומרטיטים. הוא סיפר כי קיבל את רשותו של מורנו ראש הישיבה

הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצוק"ל, שקבע כי "מירער ישיבה-מאן (איש ישיבת מיר) הוא מין ובריאה בפני עצמה!".

בזה אחר זה, פנה אישית ובאהבה עצומה לכל פלחי הישיבה: לאברכים הוותיקים - "הפאר של הישיבה", לבני חו"ל, לחבורה החסידית, לבני הישיבה בברכפלד, לבני בית המדרש המרכזי, לבני 'חבורת רבי אשר' ועוד.

"עם ברענט א פייער"

בהמשך משאו, הרחיב ראש הישיבה במעלתם של האברכים, הפושטים מעל עצמם כל הבלי עולם הזה. "אתם נזר הבריאה! אתם לגיונו של מלך! זעק. מתוך נהמת לבו, התייחס לתקופה הקשה שעוברת על עולם התורה וקרא בכאב: "עם ברענט א פייער! (אש בוערת!). מנסים לפגוע בעמלי התורה. אך אנו לא נעזוב את התורה, כי היא משוש חיינו". הוא קרא לציבור לקבל עליהם עול תורה ביתר שאת, כדי לזכות להבטחה של 'מעבירין ממנו עול דרך ארץ', וסיים בברכה נרגשת למרביצי התורה, לתומכיה, ולנשות החיל הגיבורות. "אתם שומרים על גחלת היהדות! ה' עמכם גיבורי החיל!" - חתם את משאו. [המשא

המלא יובא אי"ה בנפרד בעלון מיוחד].

"לערנען תורה איז א בעסערע זאך..."

עם סיום משאו של מורנו ראש הישיבה שליט"א, פצחו רבבת הלומדים בשירת הניגון העתיק שכל כולו אהבת תורה: "עולם הבא איז א גוטע זאך, לערנען תורה איז א בעסערע זאך".

מורינו ראש הישיבה שליט"א עמד בדבריו על מקורו המיוחד של הניגון, אשר יסודו ברבי חיים מוולוז'ין זיע"א. ניגון זה בקע מפיו בעת ימי אבלו של רבו הגדול הגר"א מווילנא, כשביקש לבטא בתוך ימי האבל כי הנחמה היחידה והשמחה הגדולה מכל היא עמל התורה.

היה זה מחזה מרומם לראות עשרת אלפים עמלי תורה מתאחדים בשירת הניגון היסודי הזה. בניעימה שכולה דבקות, ביטאו רבבות הלומדים את ההכרה הפשוטה כי למרות קשיי הזמן, עמל התורה נותר משוש חיינו והדבר הנעלה ביותר עבור כל בן ישיבה.

דבר ה' מירושלים - משאו של מרן גאון ישראל שליט"א

הס מוחלט השתרר כאשר מרן גאון ישראל, הגר"ד לנדו שליט"א, פתח בדבריו. ברגש רב העיד מרן כי בדור האחרון, מי שזוכה להתערר בכתרה של תורה ולשמרה, הם אברכי הכוללים. "אברכי הכוללים הם נזר הבריאה!" - הכריז, והוסיף עדות נדירה: "רבים מהם אני מכיר אישית, וחלקם ענקי תורה בדרגות שלא היו כדוגמתן דורות!".

מרן שליט"א ייחד פרק נרחב להכרת הטוב לנדיבי העם מחו"ל, ש"יקרת התורה חקוקה בנפשם". בהתבטאות נדירה אמר עליהם: "הם עושים ומעשים למען החזקת התורה בארץ ישראל ובעולם. יש מהם שאפשר ממש לבקש מהם ברכות! אשרי חלקם!". את דבריו חתם בשבח למורנו ראש הישיבה שליט"א הנושא בעול, וקרא לבני הישיבה להכיר טובה לידידי ראש הישיבה, כשהוא מברך מנהמת לבו את כל הנאספים לכבודה של תורה.

פרקי שירה ומראות קודש

את פרק השירה וההתרוממות הובילו

חביבים לפני המקום שאינם נרתעים מכל הקשיים. מורינו הגר"א אריאלי שליט"א הרחיב עוד על מעלתם של עמלי התורה, ובפרט על אברך הלומד בלי מעמד, בלי "שטעלע" ובלו פרנסה. "זוהי תכלית

כל העולם כולו", זעק בהתרגשות, "אלו הם מעמידי כלל ישראל!". בדברים היוצאים מן הלב פנה להוקיר את נשות החיל, הגיבורות המחזיקות את הבית כדי שהבעל יוכל ללמוד תורה, וציין כי שכון גדול מאוד.

"תלמידי חכמים שעוסקים בתורה מתוך הדחק, הם היהלום של כלל ישראל! הם הכתר של כלל ישראל!", קרא מורינו הגר"א אריאלי שליט"א.

הוא סיכם את דבריו באומרו כי מול עולם התורה הפורח והמיוחד שראינו בערב זה, כל מה שקורה בחוץ אינו אלא "הבל הבלים", ועמל התורה הוא

שישאר לנצח נצחים.

הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א

"מאן מלכי" - יצירת ההוד לכבודה של תורה

במהלך המעמד הוצגה יצירה מיוחדת אשר הולחנה ועובדה לכבוד המעמד - "מאן מלכי רבנן", בביצועו של הר"ר בן ציון שטיין ובליווי 'מקהלת' מלכות. היצירה נשמעה בקשב רב בקרב הקהל, כשהיא מבטאת בשירה ובנעימה את מעלתם ורוממותם של עמלי התורה. מטרת היצירה הייתה לעורר את הלבבות ולטעת בקרב בני הישיבה רגשי אהבה וחשקת התורה, מתוך הכרה בחשיבותו של כל לומד תורה בדורנו. הצלילים המרוממים ליוו את תחושת הרוממות שאפפה את ההיכל, והוסיפו נדבך של כבוד לתפארת המעמד.

העלה על נס את דמויות הוד של ראשי הישיבה זצוק"ל - מרן הגה"ח רבי אליעזר יהודה, מרן שה"ת רבי חיים, מרן רה"י רבי בייניש ומרן רה"י רבי נחום - אשר בדם ליכם קוממו את ממלכת מיר מאפר השואה הנוראה.

בקול חנוק מהתרגשות קרא: "ותלבש אסתר מלכות! הייתה זו דמותו הפלאית של מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל, שמתוך אהבתו ומסירותו האינסופית צמח כל עולם התורה האדיר שאנו רואים כאן הערב".

הגר"א וקסמן חתם את דבריו בקביעה נחרצת כי בני התורה הם המשפיעים ברכה והצלחה לכל העולם כולו, וכי אורו של משיח צדקנו יבקע דווקא מתוך עמלם של תלמידי החכמים הללו, ההוגים בתורה יומם ולילה במסירות נפש.

"מבטא שפתיו של אברך" - משא ההדרכה של מרן ראש הישיבה הגר"מ הירש שליט"א

רטט של יראת כבוד עבר בהיכל עם הופעת פני קדשו של מרן ראש ישיבת סלבודקה, הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, הנושא על כתפיו בעוז את עול ביצורן של הישיבות הקדושות.

במשאו האריך מרן ראש הישיבה בהגדרת מהותו הנשגבת של עמל התורה בדורנו. "כל מהותו של אברך", קבע מרן שליט"א, "היא בביטוי ובמבטא שפתיו המעידים כי כל עיקרו וכל הווייתו אינם אלא תורתו ויראתו של הקב"ה בעולם". בקול חרוץ וברור ביטא את היסוד כי השראת השכינה והקרבה לקב"ה בעולם הזה קיימות אך ורק בזכותם של האברכים, וכי כל השפע והזכויות להם אנו זוכים - נשענים על כתפיהם של עמלי התורה.

בצעד נדיר של הוקרה, פנה מרן שליט"א בדבריו והודה אישית לאברכים היקרים על מסירותם, כשהוא מותיר רושם בל ימחה של חיזוק בלב השומעים.

"יהלום של כלל ישראל": משאו המעורר של הגאון רבי אשר אריאלי שליט"א

בקשב רב ובדריכות נשמע משאו של הגאון רבי אשר אריאלי שליט"א. בראשית דבריו פתח כי נמצאים אנו בתקופה שהיא "עת צרה היא ליעקב", וכבוד התורה הושפל בחוצות. אך דווקא בשל כך, קבע נחרצות: "כשיש ניסיון כזה, עמידתם של בני התורה היא גדלות שאין כדוגמתה!". הוא תיאר את קרבת ה' המיוחדת לה זוכים אלו שאינם עוזבים את הגמרא למרות הפיתויים והקשיים מכל עבר, והכריז כי עולם התורה בתקופה זו עומד במלוא תפארתו - בני

מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א

הגאון רבי אשר אריאלי שליט"א

מרדכי המשגיח שליט"א

הוא תיאר ברגש עמוק את הקשר הבלתי ניתן להסברה ואת האהבה היוקדת הפועמת בליבו של כל "מירער". אהבה למורנו ראש הישיבה שליט"א, אהבה למרביצי התורה, ואהבה עזה לכל חבר וחבר ב"חבורה" הגדולה בעולם. בשפה רווית כסופין,

“אשורכים... המשיכו והצליחו” - משא הנעילה הנלהב של מורינו המשגיח שליט”א

בצעדי התעלות אל עבר סיום הלילה ההיסטורי, עלה אל הדוכן מורינו המשגיח הגה”צ רבי בנימין פינקל שליט”א, ובהתחדשות והתלהבות שאינו יודע עייפות, הצית מחדש את אש ההתלהבות בהיכל המשגיח, שדיבר מנהמת ליבו האוהב, קבע כי לאחר שעות של רוממות, השאלה אינה “איפה היינו” אלא “לאן אנו הולכים”.

“עומדים אנו לאחר ערב כה כביר ומרומם, קידוש השם עצום שזעזע את אמות הסיפים!” - קרא המשגיח בלהט - “העבודה שלנו כעת היא לא להישאר באותו מקום, אלא לקחת את האור הזה ולקבל על עצמנו קבלות טובות לעתיד!”.

בתוך דבריו, הפתיע המשגיח ב”ווארט” שנון, עת נתן רמז נפלא בראשי התיבות של היכל הארנה; כשקרא בהתלהבות: אשורכים אברכים, רבנים רמי”ם, נגידים נערים! “המשיכו! הצליחו!” - “אשורכים מה טוב חלקכם, עמלי התורה!”.

בעיצומה של ההתעוררות, הוקראו בקשב רב מכתביהם של רבותינו זקני הדור שליט”א, מרן ראש ישיבת פוניבז’ הגרב”ד פורבסקי שליט”א ומרן הגרמ”צ ברגמן שליט”א, ששיגרו את ברכתם החמה לממלכת התורה.

מיד לאחר מכן, נרשם רגע השיא המרטיט עמו ננעל השעה, עת ניגש לפני התיבה הגה”צ רבי שמעון גלאי שליט”א. בקול חנוק מדמעות ובהתעלות שאין לה מילים, סחף הגר”ש גלאי את רבבת הלומדים לקבלת עול מלכות שמים. זעקת ה”שמע ישראל” שבקעה מעשרת אלפים גרונות מאוחדים, חתמה לילה שבו השמים נשקו לארץ.

אשרי העם שככה לו!

בשעת ליל מאוחרת, עת התפזרו קהל הרבבות לבתיהם, נראה היה כי היכל הארנה נותר ריק, אך ליבותיהם של רבבת בני הישיבה נותרו מלאים וגדושים. כל אחד שב למקומו כשהוא מצויד במטענים כבירים של חיזוק, שימישו להאיר את הדרך הסלולה - דרך התורה ועמלה, העולה בית א-ל. אשרי העם שככה לו!

שבת זכור:

איך יואב שקרא 'זכר' עמלק לא גילה טעותו בקריאת זכור

דליתנהו כלל במחייה, משא"כ כאן דאיתנהו במחייה רק בפועל אין עדיין חייב למחות כיון שאין מצב של ובהניח, וזה לכאורה לא אכפ"ל כלל. ועוד דבפשוטו בזמן ההוא לאחר דוד כבר היה מצב של 'והיה בהניח: והצעתי הקושיא בפני גדולי תורה ויש שהציעו שהמלמד של יואב ג"כ לימדו שהקריאה היא זכר עמלק, אלא שאמר שהפירוש (הטייטש) של זכר הוא זכר וכמו שמצינו בפסוק (שמות יט, יח) בקבלת התורה ועל עשנו הכבשן, ושם עשן הפיי עשן, ועד"ז הכא, ולכן שפ"ר יצא יואב פרשת זכור, שגם לדידיה הקריאה היא תמחה את זכר עמלק, אלא שסבר שהכוונה זכר, ושבתא כיון דעל על.

משולחן רבי אליהו ברוך - לפורים

סמך על זה, היה צריך למחות בידם, ולחזור ולקרוא לעצמו תמחה את זכר עמלק, ואיך נתגלה דבר זה רק עכשיו במלחמה?

ומו"ר הגר"נ [מרן רה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל] חידש בזה, ע"פ שיטת החינוך דמצות זכירה תליא במצות מחייה, ולכן נשים דליתנהו במחייה ליתנהו נמי בזכירה, ולפ"ז חידש מו"ר ע"פ דעת הסמ"ג (ל"ת רכ"ו והובא בהג"מ פ"ה ממלכים ה"ה) שמצות מחיית עמלק אינה נוהגת אלא אחר שהניח ה' מכל אויבך, וכיון שבזמן יואב עדיין לא נהגה מצות מחייה כיון שהיה חסר ב'והניח ד' אלקיך מכל אויבך מסביב; ממילא ליכא ג"כ מצוות זכירה.

אולם זה חידוש, דעד כאן לא איירי החינוך רק בנשים

בגמרא בב"ב (כא, ב) מובא המעשה אוזות דוד ששלח את יואב להילחם בעמלק, ויואב הרג רק את הזכרים, וכשדוד שאל אותו למה החיה את הנקיבות, אמר שכך למד אצל רבו תמחה את זכר עמלק ולא זכר, ובגמרא למדו מזה דשבשתא ליון דעל על.

ויש לעיין איך לא נודע ליואב טעותו במשך בכל השנים כשהלך לבית הכנסת לשמוע קריאת 'פרשת זכור' דאורייתא, שהרי לדעת הרא"ש קריאת זכור דאורייתא בס"ת ובעשרה, וכמו שהוכיח התרוה"ד בדעתו, וממה נפשך אם גם בבית הכנסת קראו תמחה את זכר עמלק, לא על יואב תלונתו של דוד אלא על כוללם, ואם היו קוראים בבית הכנסת זכר או זכר, היה יואב עומד מיד על טעותו, ואם יואב לא

לפורים

מעלת ימי הפורים גדולה יותר מכל המועדים

אפשר לומר שבימים אלו יש פטור ממצוות תלמוד תורה, הלא אפילו בתשעה באב יש חובה לתלמוד את הדברים המותרים, כל שכן בימי הפורים!

הקב"ה יעזור שנזכה שבגדי הנפש שלנו יהיו זכים וטהורים, ושבימים אלו שנכנס היין ויוצא הסוד, יתגלה שבגדינו האמיתיים אלו התורה והמצוות. נתחזק כולנו בעסק התורה, בעמל וביגיעה, ללא הפסק וללא היסח הדעת. ובזכותו של משה רבינו נזכה כולנו לראות בקרוב בגאולתנו.

שיחות רבי נתן צבי

מזרעם", ודרשו חז"ל (שוח"ט משל, ט): "כל המועדים בטלים, וימי הפורים לא יהיו בטלים". ומבואר שמעלת ימי הפורים גדולה יותר מכל המועדים - שלושת הרגלים והימים הנוראים. איך אפשר לקרוא לימים קדושים ונפלאים אלו 'סוף הזמן'? עלינו לדעת שכל הימים עד ר"ח ניסן נחשבים כאמצע הזמן לכל דבר וענין, ואין הבדל כלל בין כ"ט אדר לכ"ט טבת - ובכלל זה גם ימי הפורים עצמם. אף שבוודאי צריכים לקיים את מצוות היום בהידור רב, אבל מלבד זאת אין היתר להתבטל מלימוד התורה. הגע בעצמך, וכי

שח מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: הנה מתקרבים אלינו ימי הפורים, ועלינו לזכור כי הם ימים קדושים ונשגבים. איני יודע מדוע ימים אלו קיבלו עונש כה חמור שהם נקראים בשיבות 'סוף הזמן', מי שקורא לימים קדושים אלו בשם נורא כזה, הם הבטלים שרח"ל בגללם הגאולה מתעכבת!

הנה חז"ל אמרו שימים קדושים אלו לא יתבטלו לעולם, כמו שנאמר (אסתר ט, כח): "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, וזכרם לא יסוף

ענין משלוח מנות שיהא שמח עם אוהביו ורעיו

ובקצרה, שורש מצות אלו הוא שתתרבה האהבה, דיסודו של פורים הוא האהבה ואחווה. ובאמת נוכל להרגיש זאת בחוש שפורים משפיע שפע של ברכה להכלל ישראל שבתה קנאת איש מרעהו, בטלו מדנים בין אחים, יום הפורים הוא מחק על כל זה".

מאמר מרדכי (להגאון רבי מרדכי שוועב)

יסעוד אחד עם חבירו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד, ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות. ומזה למד מרן המשגיח רבי ירוחם זצ"ל: "מעיקרי המצוה הוא, שישלח למי שיש לו טינא וקפידיא עליי". וכן צריך שתי מנות דבר חשוב בכדי שיתפייס, ובמתנות לאבינוים די במנה אחת לכל אביון, דעני מתפייס אף במנה אחת.

אמרינן בגמרא (מגילה ז): "אביי בר אבין ורבי חנינא בר אבין מחלפי סעודתיהו להדדי". וכתב רש"י זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ובשניה סועד תבירו עמו. והקשו על זה איך יצאו ידי חובת מצות משלוח מנות באופן זה.

וחידש בזה הב"ח (סימן תרצה) "שכיון שכל ענין משלוח מנות הוא שיהא שמח עם אוהביו ורעיו, ולהשכין ביניהם אהבה ואחווה ורעות, אם כן אם

להודיע לדורות: אמונה חושית מול דרכי השתדלות

להודיע שכל קוץ לא יבושו (פיוט שושנת יעקב)

לגינת הביתן ראה מלאכי השרת שנדמו כאנשים ועקרו את אילני הבוסתן, וכשתמה על מעשיהם אמרו לאחשוורוש המן פקד עלינו לעשות כן, ואמרו שם שכשחזר דחף מלאך את המן על מיטת אסתר.

ובעיקר לשון הרמב"ם להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה כי מי גוי גדול וגוי צריך ביאור, וכי התורה צריכה להוכחה על אמיתותה. ונראה דמה שכתב אמת וכו' הכוונה בגדר אמונה חושית, והיה צורך לזה כי היה רפיון באמונה, ואצל האדם במשך השנים נדמה כי צריכים דרכי השתדלות וכו', וצריך חיזוק באמונה חושית, שאדרבה הדרך היחידה היא בכל קראנו אליו.

משולחן רבי אליהו ברוך - לפורים

יכלמו לנצח כל החוסים בך.

ודבר זה אנו רואים ולמדים מהמגילה, שבעוד למרדכי היתה קירבה בבית המלך 'אחות לנו בבית המלך' (מגילה טו, ב), מ"מ כששמע מהגזירה הנוראה לא הלך להשתדל אצל אסתר, אלא יצא בלבוש שק, ובוה שלל מעצמו האפשרות לבא להשתדל בבית המלך, כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק (אסתר ז, ב), ויצא בזעקה גדולה בתפילה להשי"ת.

ובאמת חזינו שכל ההצלה היתה ע"י מלאכים ולא בדרך טבע והשתדלות, שהרי אחז"ל (אסתר רבה י, ט) אליהו הנביא בא ונדמה לחרבונו, ועה"פ ותלבש אסתר מלכות אחז"ל (מגילה יז, ב) שלבשתה רוח הקודש, ואחז"ל (שם טז, א) שכשאחשוורוש יצא

בכתבי מרן הגר"ז הובא לתמוה מה שייך 'כל קוץ לא יבושו' להכא, וביאר שמקור דבר זה הוא בדברי הרמב"ם בהקדמה למנין המצוות הקצר בביאור גדר מצוות דרבנן וז"ל: וצו לקרות המגילה בעונתה כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשועתנו כדי לברכו ולהללו וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו בכל קראנו אליו עכ"ל. ומקור דבריו מהגמ' במגילה (יא, א) רב מתנה פתח מהכא [לדרוש את נס פורים] כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו בכל קראנו אליו, וזהו ענין 'להודיע שמעצם תקנת המגילה היה להודיע לדורות הבאים נס פורים שידעו כי 'כל קוץ לא יבושו ולא

מדוע נותר מרדכי בארמון ולא שב לתלמודו?

ויהי בימי אחשוורוש הוא אחשוורוש וגו' (אסתר א, א).
וברש"י הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו.

ובגמ' (מגילה יא, א) הסמיכו ב' המאמרים. ועל אחשוורוש רבי חנינא אמר שהכל נעשין רשין בימי אחשוורוש מלשון רש ועני, שנאמר וישם אחשוורוש מס', הוא אחשוורוש ברשעו מתחילתו ועד סופו. להורות כנ"ל שגם שימת המס שהיה בסופו היה חלק מרשעותו.

ובעיקר הדבר יש לומר שלמדו ממש"כ ויהי "בימי" אחשוורוש, הוא אחשוורוש, שבא לומר שאחשוורוש היה שוה בכל ימיו, וכמו שהיה רשע מתחילתו, שהפסיק בנין ביהמ"ק, ורצה להשמיד את היהודים כך בסופו. ועוד דכתיב ויהי בימי, ואיתא במגילה י' ע"ב שכל מקום שנאמר ויהי בימי הוא לשון צעה, וא"כ כל ימי אחשוורוש היה ויהי לשון צעה, וזה מקור שכל ימיו היה רשע מתחילתו ועד סופו.

(עינוי רש"י - מגילת אסתר)

וראיה מהגמ' במגילה ט"ז ע"ב דאיתא שם גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות, דמעיקרא חשיב ליה למרדכי בתר ד' ולבסוף בתר חמשה, ומבאר דמה שמרדכי היה משנה למלך היה בזה הצלת נפשות, ולכן נשאר מרדכי משנה למלך, וכמו שנאמר 'וגדול ליהודים - דורש טוב לעמו, שזה היה תפקידו שם, וזה היה הכל המשך של נס פורים שאף שאחשוורוש היה ונשאר רשע, אבל ה' הצילם כל הזמן והעמיד להם מרדכי ואסתר, עכ"פ מזה עצמו רואים שאחשוורוש ברשעו מתחילתו ועד סופו.

ויש לומר, שלכן המגילה מסיימת וישם אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים; שהמס הזה היה לחזק את השנאה של העם כלפי עם ישראל, כי יאמרו שמשום שמרדכי הוא משנה למלך, לכן יש לנו כל כך הרבה מיסים, ועוד יותר יאמרו שמרדכי לוקח כסף של המלכות עבור הישיבות וכו', וגם זה שייך לרשתת אחשוורוש מתחילתו ועד סופו.

צ"ע היכן נרמז כאן שהוא ברשעו מתחילתו ועד סופו. והרי סופו היה טוב שביטל את הגזירה על ישראל, ועשה מרדכי היהודי משנה למלך.

ומבאר מורנו הגאון רה"י אברהם יצחק ברזל זצ"ל: אמנם נראה מזה עצמו שהמגילה מסיימת כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשוורוש וגדול ליהודים וכו' שמזה נראה שגם אחרי שהתבטלה הגזירה של המן והיהודים עשו פורים בכל שנה יום משתה ושמחה, ובכל זאת מרדכי היהודי נשאר משנה למלך אחשוורוש.

ויש להתפלא מדוע לא חזר לתלמודו שהיה בתחילה מראשי הסנהדרין. ומדוע נשאר בתפקיד משנה למלך, אלא ודאי שאחשוורוש נשאר ברשעו מתחילתו ועד סופו ואף שכיבד את אסתר ומרדכי אבל לבו לא הפך לאהבה ונשאר רשע ושונא ישראל, ולכן היה צריך מרדכי היהודי לעמוד על המשמר לבטל גזרות רעות והיה בזה הצלת נפשות.

מכתבי רבותינו

"כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה". אצל רבנו זצ"ל ראינו עין בעין כי התורה הייתה חייו ואורך ימיו; כל כולו היה שקוע כל ימיו בעיון ועמל התורה בשמחה ובאהבה, והיה מופת לתלמידיו הרבים להגות בה יומם ולילה"

מכתב ברכה שכתב מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל לדגל הוצאות ספרו של מורו ורבו הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל (היא"צ ט"ו אדר), ובין הדברים כתב עליו דברים מפליגים, ונצטט מדבריו:

מה נכבד היום ומה מאוד גדולה השמחה לשמע

הבשורה הטובה, שעומדים להוציא לאור עולם את הספר "אמרי חיים" - שיחות מוסר שהשמיע ברבים מורי ורבי; החסיד שבכהונה, הגאון הגדול הצדיק רבי חיים הכהן קמיל זצוק"ל.

תורת ה' הייתה לו תורת חיים, אשר כל דבריה הם חיים לשומעיהם. על כן, שם הספר "אמרי חיים" נאה לו - כי אמריו משיבים חיים למבקשי אמת.

"כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה". אצל רבנו זצ"ל ראינו עין בעין כי התורה הייתה חייו ואורך ימיו; כל כולו היה שקוע כל ימיו בעיון ועמל התורה בשמחה ובאהבה, והיה מופת לתלמידיו

הנני חותם בברכה שיתבדרו דבריו של רבינו זצ"ל, בין תופשי התורה לתועלה בני העליה, ויהיו שפתי צדיק דובבות להביא גאולה לעולם.

מורנו הגאון רה"י אברהם יצחק ברזל זצוק"ל

י' אדר תש"פ
במלאות שש שנים להסתלקותו

שביבי חיזוק נפלאים מלוקט מתוך מאמריו ושיחותיו

"משנכנס אדר מרבנים בשמחה" - ע"י לימוד מוסר

תורת המוסר לגביו לא הייתה סדר לימוד בתוך סדרי הלימוד, אלא דרך חיים כפי שמסר לתלמידיו אימרת רבו הגר"ד פוברסקי זצוק"ל: "משנכנס אדר מרבנים בשמחה" איך יודעים להיות "מרבנים בשמחה"? ע"י לימוד המוסר. "משנכנס אב ממעטים בשמחה" איך יודעים להיות ממעטים בשמחה? - גם ע"י לימוד המוסר. נמצא איפוא שלימוד המוסר הוא נותן לבן אדם את הכח לדעת ולהבין איך להתנהג בכל מצב שנמצא!!!

למרות ידיעותיו המפליגות של הגרא"י גם במדרש וספרי יראה, לא דרש לקבל הוכחות ממקומות זרים, אלא דרש תמיד בשבח היראה הפשוטה כפי שסיפר אחד מתלמידיו: "באחד ממחנות הקיץ שע"י הישיבה, הגיע רה"י בערב שבת למתחם ובאותו הזמן שהו בני הישיבה באולם והאזינו להרצאה שעסקה בהוכחות מעשיות לאמיתות דברי חז"ל שנמסרה ע"י אחד ממרצי הקירוב הנודעים. וכשסיפרו זאת לרה"י לא היתה דעתו נוחה מכך ונימק שאצל המשגיח ר' חצקל זי"ע למדנו שאמונה אינה צריכה הוכחות פיזיות, והוסיף וסיפר שבשעתו

היה הילד שהרעיש את העולם שידע לומר תנ"ך וש"ס בע"פ והלכו רבים וגדולים לראות הפלא ואולם המשגיח הגר"י לוינשטיין זצוק"ל סירב, באומרו שאין צורך בראיות לאמיתות דברי חז"ל בנדה (ל, ב) שתינוק למד בהיותו עובר כל התורה".

(מפי תלמידיו)

אז תבין יראת ה'

תלמידים מספרים כמה תבע באזניהם מורנו הגאון רה"י אברהם יצחק ברזל זצוק"ל את חובת לימוד המוסר. הוא סיפר שהיה פעם בחור שניגש למשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל ואמר לו בהתרגשות: "אני לא צריך יותר ללמוד מוסר!" למה התפלא המשגיח: ענה בחוור, ברגע זה סיימתי לכתוב חבורה סבוכה ביותר שארכה לי כמה ימים ואני מרגיש כל כך מחובר לתורה שאין לי בשביל מה ללמוד מוסר.

שאלו רבי יחזקאל שאלה אחת: תגידי לי, אם חבורה

סיפר הרב גלינסקי שבאותו זמן שהה בעיר ורשא, שהיא עיר הבירה של פולין, יום אחד עבר אוטו עם רמקול שהכריז: "היום הנשיא עומד לתת נאום לאומה הפולנית". כולם רצו לשמוע את הנאום. אמר הנשיא:

"אזרחים יקרים, אני יודע שאתם כועסים עליי שאיני נותן את דנציג. אתם ודאי רוצים שאיתן את דנציג ושהגרמנים ילכו לאבדון, אבל אסביר לכם מדוע אני מתעקש: אם הייתי חושב שיש סיכוי אפילו של עשרה אחוזים שהם יסתפקו בדנציג, מזמן הייתי נותן להם אותה. אבל תדעו לכם אזרחים יקרים - הם רק מדברים על דנציג אבל מתכוונים על ורשא. הם רוצים את הכול, את כל הארץ שלנו. אין לנו ברירה, או שאנחנו נכנעים או שנלחמים על נפשנו".

ומכאן הפתגם המפורסם: "הוא מדבר על דנציג ורוצה את ורשא".

אמרה זו כל כך נכונה כלפי היצר הרע. אותו נער [מהסיפור] פתאום גילה כמה הוא יפה, ובא אליו היצר הרע. מה הוא אמר לו? "נער יקר, ה' חנן אותך בשיער יפה, אתה יהודי בן מלך. תסתרק קצת, תעמוד חמש דקות כל יום ותטפח את עצמך. זה כבוד עם ישראל וכבוד התורה שנהיה יפים ונעימים. חמש דקות ביום זה לא נורא, בסך הכול דבר חשוב".

אבל היצר הרע מדבר על דנציג ורוצה את ורשא. הוא מדבר על חמש דקות לעמוד מול המראה ולהסתכל, אבל הוא מתכוון לעקור את הכול. הוא מעוניין לחלל שבת, הוא לא מסתפק בחמש דקות - הוא רק מתחיל בזה. הוא מבקש לטורדני מן העולם לא פחות. כך דרכו של היצר הרע: הוא מתחיל בקטנות, אבל הוא עושה חשבון שאם תפסתי אותך אפילו רק לחמש דקות, אתה תגמור אצלי במקום אחר לגמרי.

אמר אותו הנער: "אני מרגיש שהמלחמה כאן היא לא על חמש דקות, המלחמה היא על חילול שבת, על כפירה ח"ו. אין ברירה, צריך להילחם איתו עד הסוף". וזהו שחז"ל מכנים אותו "יפה עיניים" - לפי שהוא חכם הרואה את הנולד. הוא כבר רואה מה צפוי בעתיד ועל מה תהיה המלחמה. לנער הזה יש דעת.

יש הרבה שידועים מה היצר הרע רוצה מהם אבל הם לא מרגישים את זה. הם חושבים: "נחיה ונראה, כשיעבור הזמן נילחם איתו". יש להם חוכמה אבל אין להם דעת. הדעת נותנת את המבט על דברים שאמורים לקרות כאילו זה כבר עכשיו - זה נקרא דעת, וזה נותן לאדם חיזוק להסתכל על דברים בחוכמה עם דעת.

(קונטרס מבית אבי - תמוז תשפ"ב)

כזו הייתה יוצאת לחבר שלך האם גם היית כל כך שמח בסיפוק רב שכזה?! ענה הכחור: וודאי שלא! המשיר המשגיח ואמר לו: אתה רואה שצריך להמשיך ללמוד מוסר...!!

פעם אמר לתלמידים: המלאך הגיע למנוח ואמר לו: הולך להיות לך בן - "שמשון הגיבור" ובשביל זה אתה צריך להיות פרוש מייך, ומתנהג רק בקדושה וטהרה עבור זה שהוא יכול להגיע להיות מה שמיועד לו. אבל מי אני? פתאום לשנות הרגלי חיים איך אני מסוגל להגיע בכלל לדרגות האלו? - התשובה היא: כן! אם מלאך אלוקים אומר לך כנראה שאתה יכול! ואם אתה לא יודע תברר! אבל דבר אחד ברור אתה יכול!

(מתוך מאמר לזכרו)

הוא מדבר על דנציג ורוצה את ורשא

הגר"י גלינסקי זצוק"ל סיפר סיפור מלא מוסר השכל: ההיסטוריה הכואבת של מלחמת העולם השנייה התחילה כשהגרמנים ימ"ש כבשו את פולין במלחמת "בליץ" תוך יומיים. אבל היה לזה רקע, לא סתם הם התחילו עם פולין. כמה חודשים קודם לכן הייתה מתיחות בין שתי המדינות, פולין וגרמניה, בגלל עיר אחת שהייתה על הגבול ששמה דנציג.

דנציג הייתה עיר נמל ותעשייה חשובה, שהגרמנים טענו ששייכת להם והפולנים טענו שהיא חלק מפולין. הגרמנים איימו על הפולנים שאם לא ייתנו את דנציג בטובות, הם יתחילו מלחמה. הפולנים פחדו מהגרמנים כי הגרמנים היו חזקים יותר ללא השוואה - לגרמנים היו טנקים משוריינים ומטוסים, ואילו אצל הפולנים חלק גדול מהצבא היה על סוסים. העם הפולני היה ממורמר על הנשיא שלהם שמתעקש לא לתת לגרמנים את דנציג.

פרקי תולדותיו בקצרה

הגרא"י נולד ב"ז בתמוז תש"ה בירושלים שבין החומות, לאביו הגאון רבי חיים עזרא זצוק"ל ולאיומו הצדקת מרת חנה מרים ע"ה. הבית בו הייתה מוסלת עריסת רבינו היה בית שספוג בתורה, בחסידות ובראית שמים.

אביו, לצד גדלותו התורנית העצומה בישיבת חברון ובכולל 'אהל תורה', הקדיש את חייו להשפיע מאור היהדות על הרחוקים ולקרבתם לתורה ויראה; לשם כך אף פתח את ישיבת 'מקור חיים' עבור ילדי בני עדות המזרח. בהמשך עקרה המשפחה לבני ברק, שם אביו התמנה למנהל רוחני של בית הספר 'סיני'.

דמות דיוקן אביו הגדול זצ"ל עמדה תדיר לנגד עיניו ועיצבה את אישיותו הרוחנית הגדולה. כפי שהעיד רבינו על אביו, שכבר בבחרותו נודע כעובד ה' גדול שעמל רבות לקנות יראת שמים, וזה בהתפללו לאט ובכונה גדולה, וידידיו זכרו את תפילותיו בעלות הרגש המיוחד ואת זעקת ה'שמע ישראל' שלו.

רבות השקיע אביו במידת הביטחון; כשבקום המדינה מיאן ללכת כדרך כל הארץ שמהירו להירשם לאחת משתי קופות החולים שנפתחו אז, רבי חיים עזרא טען שזה חוסר ביטחון בה: "מדוע לא ללכת לרופא רק אם צריך?". רבינו העיד כי הוא זוכר אותו מתווכח רבות עם חבריו בענייני אמונה וביטחון. כשהיה ילד חולה בביתו, היה אביו טובל במקוה, אומר ח"י פרקי תהלים ורק לאחר מכן היה ניגש עימו לרופא. לאחר שנים נכנס אל החזון איש וטען זאת בפניו; החזון איש השיב שכעיקרון הוא צודק, אך "כבר דשו ביה רבים".

גם שנים לאחר מכן, כשרבינו היה בחור בפוניבז' ובתשוקתו לקנות עוד ועוד דרכי עבודה, הצטרף לחבורת מבקשים סודית שהתאגדה סביב תלמיד חכם אחד - חבורה שלימים הביעו גדולי ישראל שאין דעתם נוחה ממנה. אך רבינו לא היה זקוק לכך; במכתב שכתב לאביו, ששהה באותה העת בחו"ל, תיאר בפניו את לבטיו, ואביו השיבו שעליו לפרוש משם כיוון שאין זו דרכה של האמונה היהודית ללכת בדרכים צדדיות ובהיחבא, אלא בדרכים ברורות ונהירות המסורות לנו מדור דור.

רבינו בבחרותו נשלח לקנות תורה בישיבת פוניבז', שם פקע שמו כאחד המצוינים שבבני החבורה ונודע בהבנתו ובעומק עיונו. רבינו התאבק בעפר רבותיו שבישיבה ודלה מתורתם - תורה שעתיד להשפיע רבות בשנים לאלפי תלמידים. הוא דבק ברבו הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל והיה לתלמיד חביב אצלו. בכל שנותיו הרבה להביא מדברי רבו הגה"צ המשגיח כיסודות מוסר איתנים לרבים ממאמריו ושיחותיו.

בהגיעו לפרקו נישא לרבנית תבלחט"א, בתו של הגאון רבי אליעזר לאפיאן זצ"ל, ראש ישיבת 'תורת אמת' בלונדון שבאנגליה, בן מרן המשגיח רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל. לאחר נישואיו התגורר שנתיים בלונדון, שם עלה ונתעלה בתורה.

מספרת הרבנית תלית"א: בהגיעו ללונדון, כשבוע לפני החתונה כאשר היה פניו מטרדות, התמנה למגיד שיעור בישיבת 'תורת אמת' (מייסודו של

הגר"מ שניידר זצ"ל, חמוי של רבי אליעזר לאפיאן), והוא בן עשרים ושלוש שנה בלבד. תלמידים החלו שותים בצמא את דברי תורתו, למרות פער הגילאים הקטן שביניהם. רבים מהצעירים בני המקום נקשרו אליו והוא השפיע עליהם מתורתו ואישיותו.

כעבור שנתיים נקרא לעלות לארץ ישראל ולהקים כולל ביזרון יעקב. בעניין זה מספרת הרבנית תלית"א שכאשר עלו לארץ התגוררו תחילה בבני ברק ורבינו למד בכולל בתל אביב. במשך תקופה שלח הגר"ש יונגרמן מכתבים רבים לרבינו, בהם הפציר בו לבוא ולחזק את הכולל ביזרון יעקב, ואכן עברה המשפחה להתגורר שם מספר שנים.

השפעתו הייתה ניכרת ורבים האברכים שבמשך השנים ששהה במקום צמחו וגדלו לאורו בתורה ומוסר. ביום בו מסר את השיעור לאברכים המופלגים בתורה, "היה מכין אותו בחברותא באותו היום עם 'סגי נהור' בן המקום", וטענתו בצידו שה'תורת חסד' שהוא עושה תועיל יותר מכל שהשיעור יהיה מוצלח.

לאחר תקופה נקרא להרביץ תורה בישיבת חדרה - איתרי. בראשה עמדו באותה תקופה שרידי נובהרדוק, הגאון רבי אלחנן פרלמוטר זצ"ל והגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל.

כעבור זמן עבר לבני ברק והקים בשיכון ה' את ישיבת 'נחלת יעקב', בה עמד והשפיע במשך כשתים עשרה שנה בתורה ומוסר על דורות של תלמידים, שנקשרו בו בעבותות של אהבה ועד היום רואים את דמותו לנגד עיניהם. גם כשנפתח כולל אברכים במקום, עמד בראשו ומוסר להם מתורתו בכל מכמניה.

תקופה מסוימת שהה גם בצרפת והרביץ תורה בישיבת 'יד מרדכי' של הגאון רבי יצחק כץ, שם השפיע רבות על בני המקום באור תורתו וחכמתו, וסייע ביד רבים להקים בתים של תורה.

הרבצת תורה בישיבתנו הק' במודיעין עילית

בהגיע עת הקמת ישיבתנו 'ישיבת מיר - מודיעין עילית' על ידי מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל, נקרא רבינו זצוק"ל בידי מרן ראש הישיבה ליטול חלק בראשות הישיבה. הוא נקרא לרומם ולבסס בחכמת תורתו הרבה את סדר הבקיאות, בשיעוריו הרחבים מני ים ועמוקים ממצולה, וכך לרומם בעיני הבחורים את התורה על כל חלקיה.

בכל שיעוריו הרבים תמיד היה זה אחר עמל תורה עצום והכנה רבה, למרות שבגודל כישורו יכול היה גם אחרת. למשל, גם את הוועדים היה טורח ועמל להכינם, אך לפעמים הייתה לו לרבינו הנהגה אחרת והיו נוכחים לדעת בגדלותו העצומה בתורה.

הגרא"י עודד מאוד לכתוב כל חידוש והבנה, והוא בעצמו היה כותב את כל השיעורים שלו. סדרי הישיבה היו חשובים אצלו מעל הכל, ודבר זה בא לידי ביטוי בכך שהיה מקפיד לא להפסיד שום סדר, אפילו בזמנים שלא חש בטוב או שהיו לו טרדות. ראו זאת גם כאשר היה נמצא בשבת בישיבה - היה יושב כאחד הבחורים בכל סדרי

הישיבה, ואף בצהרי שבתות הקיץ הארוכים היה מקפיד להיות מהמקדימים לבוא לבית המדרש והיה שוקד על תלמודו שעות רצופות.

תמיד התאמץ להגיע לסיימם שהוזמן אליהם, גם כשלא הכיר את המסיימים, כל כך אהב את התורה ורצה לעודד התמדה וידיעת התורה.

תמיד הפריע לו שבחורים הולכים לחופה ושורפים ערב שלם בחתונה, היה אומר במליצה "האם נותנים לך כיבוד להחזיק אחד מהעמודים של החופה?..."

השפעתו הייתה כה גדולה עד שהיא פרצה גבולות אף מעבר לכתלי בית המדרש. בשנת תשנ"ג עקר דירתו ובה להתגורר במודיעין עילית, כשהוא נוטל על עצמו את עטרת הרבנות בקהילה שהתגבשה סביב דמותו הקורנת בקהילת האברכים בשכונת אור החיים.

בבית הכנסת בו שימש כרב הפיץ מאורו הגדול, ורבים היו באים לשמוע את דרשותיו הנפלאות, בין השאר עת דיבר בין קבלת שבת למעריב.

תורתו ששפעה כמים חיים הקיפה את כל רחבי התורה. למרות שנודע בשערים המצוינים בהלכה בשיעורי עומק העיון, לא פחות מכך נודעו שיעורי המחשבה והמוסר של רבינו; אלו היו כשיעורים כלליים באגדתא, המקיפים מראי מקומות אינספור מהגמרא, המדרשים, ספרי הראשונים ואף חסידות וקבלה. עם כל זאת, ירדו הדברים במסקנתם אל הנהגה המעשית והדרך שכל בן תורה מבקש ה' צריך ללכת בה - בעבודת ה' ובמידות טובות.

ראשית דרכו בעולמות המוסר הטמירים הייתה עת למד בבחרותו בישיבת פוניבז', שם דבק ברבו המובהק הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל. הוא עצמו סיפר על כך:

"אני לא חושב שאני ראוי לקרוא לעצמי 'תלמיד של המשגיח'. זכיתי להיות קרוב בשמונה שנות לימודי בישיבה, כמעט לא חסרתי משיחותיו בישיבה. שלוש פעמים בשבוע היו שיחות בלי רמקול, והיו צריכים לתפוס סטנדרים ולשמוע כל מילה - ושמעו. זה דבר שלא רואים היום. בעצם אישיותו ידעו שהוא קדוש עליון".

רבינו השאיר אחריו יבול תורני מבורך, כשבין חיבוריו ניתן למנות את 'ברכת אבי' על ענייני המסכתות, בו הוכיח את כוחו הרב בעומק עיונה של תורה; חיבור מקיף על הרמב"ם הלכות תשובה בשם 'תשובה מאהבה'; וכן את היצירה הגדולה של "עיוני רש"י" על כל התורה כולה, וכן על מגילת רות, מגילת אסתר והגדה של פסח. שם חברו להם יחדיו עיון ובקיאות בלימוד האגדה ככוחו בעיון ההלכה. תנצב"ה.